

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetško ljudstvo.

Izhaja vsak petek.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta
1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravištvo lista je v „Narodni tis.
karni“ v Tavčerjevi hiši „Hotel Europa.“

Konfesionalne postave.

(Dalje.)

II. Glede izvrševanja cerkvene oblasti in dušnega pastirstva.

§. 14. Kolikor gre za notranje cerkvene zadeve, vladajo škofi in nadškofi svoje vladikovine po cerkvenih postavah.

§. 15. Škofom se ne krati pravica posevečevati, katere osebe hočejo; toda pravica do živeža (titulus mensæ) iz verskega zaklada se bo podeljevala le takim klerikom, ki so zmožni za cerkvene urade. (§. 2.)

§. 16. Škofi so zavezani, svoje ukaze, poduke in pastirske liste h krati, ko jih priobčujejo, deželni oblastniji pošiljati.

§. 17. Spozna vlada, da nasprotuje javnim zadevam kaka cerkvena naredba javno božjo službo zadevajoča, prepovedati jo mora.

§. 18. Cerkevna uradna oblast se sme le proti udom cerkve, ne sme se pa nikdar rabiti v ta namen, da se zabrani komu izvrševanje državljskih pravic ali pokorščina postavam.

§. 19. Pri izvrševanju cerkvene disciplinarne (kazenske) oblasti ne sme se rabiti kaka zunanja sila.

§. 20. Kedar se imajo nove vladikovine in župne občine (fare) ustanoviti, stare drugače omejiti, ali kedar se hočejo nove prebende ustanoviti, stare razdeliti ali združiti, potrebna je državna dovolitev.

§. 21. Kedar se kaka fara prenaredi, zgubi poprejšnji župnik vse pravice do vsega, kar so mu kot župniku farani morali dati, kolikor temu ne nasprotuje kaka poseb-

na pravica pridobljena privatnem pravu, ali če se niso drugače dogovorili pri prenarabi. To ima veljati tudi povsod, koder so se fare uže prenarabile, in je taka pravica poprejšnjemu župniku ostala. Ta naj se prenese, toda brez škode osobne pravice ki gre sedanjemu župniku.

§. 22. Prenarabe v dohodkih uže obstajajočih cerkvenih oblastnih, katere nameravajo razbremeniti kak javni zaklad, pa ne poškodovajo postavne kongruie in ne spremenijo kake ustanove (štiftenge), smejo izvrševati državna oskrbnijstva za bogočastje po tem, ko se je preslišalo dotično škofijstvo. Vendar naj se to praviloma izpelje le tedaj, kedar se spremeni oseba, ki uživa prebendo.

§. 23. Za tiste davke in druga dejanja, katera so se cerkvenim občinarjem naložila z dovolitvijo vlade, ima se dovoljevati politična izvršba (eksekucija).

To velja tudi o stalnih davščinah (o štoli), za okolice v cerkvi, ženitve in pogrebe, in za odpravke pisem, ki se farno uradno izdajajo. Osebe, kateri gredo pravice uboštva, oproščene so teh davščin.

§. 24. Sedanje štolnine prenarajati gre vladi, ki pa ima poprej dotičnega škofa preslišati.

§. 25. Praviloma se ne sme za nobeno župnijsko uradno delo terjati predplačilo za štolo. — Le če kedo zahteva kaj, da gre za to več plačati, od najniže štole (na pr. več duhovnikov pri pogrebu), mora se predplačati viša davščina, če se to terja. Tudi se sme pri §. 23. omenjenih odpravkih pred delom zahtevati potrebni znesek za kolke.

§. 26. Pregreške zoper štolne takse imajo, če ne spada to dejanje pod kazensko sodnijo, politični uradi po zaslišanju škofijstva, kaznovati z globo do 800 gld. S kaznijo se mora ob enem izreči, koliko ima krivec odškodbe plačati, in takim razsodbam gre pravica eksekucije. Če se je to ponovilo, zamore državno oskrbnitvo za bogočastje terjati, da se takemu duhovniku vzame cerkvena oblast (§. 8.).

§. 27. Za izpeljavo cerkvenih ukazov in obločeb se bo državna pomoč razun §. 23. dajala še v sledečih primerljajih, in le na ta način:

a) Ako je kak cerkveni načelnik vsled svoje uradske oblasti ukazal, da se ima kaka osoba odstaviti ali odstraniti od cerkvenega urada ali od kake prebende, in je za izpeljavo tega potrebna kaka zunanja naprava, mora deželna oblastnija, če cerkveni načelnik tega prosi, preskrbeti vse, kar je v ta namen potrebno. Vendar sme takim prošnjam ustreči le takrat, kedar je cerkvena oblast razsodila vsled prejšnje redne preiskave, in če razsodba ne nasprotva ne državnim postavam ne v državi veljavnim predpisom.

b) Prav tako se more cerkvenim načelnikom za cerkveno uradno preiskavo proti duhovnikom dajati potrebna državna pomoč če v prošnji zato pomoč h krati dokažejo, da je njih postopanje opravičeno. Osobe, ki niso katoliški duhovni, smejo se preslišati le po drž. oblastnijah.

§. 28. Če prelomi kak cerkveni načelnik katerokoli državno postavo, naj se v svojih pravicah razžaljeni obrne k političnim uradnijam, katere imajo pomagati, če ne spada zadeva pod civilno ali kazensko pravo, če pa spada, sme ona vsaj začasno preskrbeti, kar je treba.

§. 29. Ako je proti katoliškemu duhovniku sodnija preiskavo začela zaradi hudodelstva, pregreška ali prestopka, mora ona to naznaniti cerkvenemu višjemu, kateremu je ta duhoven podvržen v cerkveni displicini. Temu se po tem mora tudi poslati razsodba z nagibi.

Ako se ima katoliški duhoven vjeti, in zapreti, mora se to storiti s tistimi obziri, katere zahteva spoštovanje do njegovega stanu,

III. Glede katoliških oddelkov višjih šol za dijake bogoslovlja.

§. 30. Katoliške oddelke viših šol za dijake bogoslovlja bo posebna postava uredovala. Ta postava bo tudi odločevala, koliko in katero posebno odgojo tujra država od kandidatov duhovskega stanu.

IV. Glede samostanov.

§. 31. Za zunanje pravne razmere katoliških samostanov merodavne so za nje sploh uže veljajoče posebne obločbe.

V. Glede cerkvenega patronata.

§. 32. Patronatne razmere bo posebna postava uredovala, do tistega dne ostanejo glede teh razmer veljavni poprejšnji predpisi. Vendar pa se morajo posamezni primerljeji presojevati, tako da se patronata bremena smejo porabiti le za temu patronatu podvrženo cerkve ali prebendo, in da se ne smejo povišati zaradi tega, ker so se povišale potrebe za bogočastje v občini, v kateri leži cerkev ali prebenda.

§. 33. Preprire o vprašanju, če je kaka cerkev ali prebenda podvržena patronatu, ali če tiče glede nje škofu samemu pravica podelitve, odločevajo državnoadministrativne oblastnije za bogočastje po vrsti, po tem ko so se zaslišale cerkvene oblastnije. Vprašanja pa, komu da tiče tak patronat zaradi katerega je prepir, imajo razsojevati sodnije.

§. 34. Preprire o davščinah, katere se terjajo na podlago obstoječega patronata, razsejevajo državno administrativne oblastnije za bogočastje po stopinjah. Le takrat, če patron trdi, da je iz posebnih uzrokov privatnega prava (popolnem ali deloma prost takih davščin, pristojne so sodnije in administrativne oblastnije, naj začasno preskrbijo, kolikor je potrebno.

(Dalje prih.)

Kmetje, nikar toliko ne trpite!

Dan denašnji sme človečanstvo vedno več svobode uživati, njegov duh nij več v

tacih sponab, v kakoršnih je bil nekedaj, ko so še imeli pred 1848. letom grajščaki in duhovni kmeta v pesteh, da jim je dajal desetino in tlako, pa vendar mu niso pomagali ti mogotci do toliko potrebne znanosti in umetnosti kmetijske. Tačas so pač morali biti pokopani premnogi talenti, kateri bi bili uže davno lahko začeli delovati za kmetiski napredek ter za občni blagor, kateremu je le kmet podlaga. Slovenci smo se še le zdaj začeli zavedati, da nam je potreba razen molitve tudi svitlobe in razumnosti.

Jaz vam, dragi kmetovalci! hočem v bodočnosti večkrat nasvete staviti o kateremkoli napredovanji Vašega čestitega stanu, toda za danes naj zadostuje le ta-le predlog:

Zastran raznih in ogromnih prenapredb mej človečanstvom mora zdaj kmet vse druge strune napenjati, nego jih je nekedaj. Gospodarji sami ne veste, kaj naj bi začeli, ker vam delo zaostaja; jezite se, ker mladeniči dotičnih krajev hitro poido v rudnike, tovarnice (fabrike) itd. itd., da mu le začno poganjati mahovnice, ko bi bil doma v soseski lahko znatna podpora. Kako huda je za delavce o mlačvi in celo leto, ker le kak pastir ali pa onemogli star hlapec sta še zvesta domačej vasi.

Možaki! mlačev bode zdaj zdaj pred pragom. V nedeljo bode trebalo mlatičev prositi pod lipo, pa skoro vsak se boče branil, otroci pa sivoglavci pa tako niso za pod. Jaz pa vem, pod katero lipo se dobodo izvrstni in stanovitni mlatiči — za več let. V belej Ljubljani pri Josipu Debevci v Gradišči v tržaških ulicah pod 57. hiš. šte. so na prodaj „**ročne mlatilnice na eveke.**“ Dobivajo se po 132 gld. 50 kr., z velicim gonilnim kolesom pa po 144 gld.

S to mašino se prav do čistega mlati in zrnje se nič ne drobi, in kar največ velja je to, da gre delo jako hitro izpod rok. Pri tem mlatenji zadostujeti tudi le 2 ženski ali 2 fanta; brez posebnega truda namlatita po 40 do 50 mernikov žita na dan. Tej mašini se pa še lahko dodaja izrezovalo za slamo.

Kupci lahko to mašino tudi v obrocih (bruštih) izplačajo. Tako mašino ima v zdru-

ženej moči prav lahko vsaka vas, le pogoditi se je treba sosedom mej soboj, kako in kedaj da jo ta ali oni rabi. Premožniši kmetovalci si jih lahko sami omišljajo. Le kredo v roko, pa boste videli, da se kmalu izplača ta stroj.

Kaj tacega ali pa še mnogo drugega bi se kmalu upeljalo mej narodom, ko bi bilo dosti narodnih učiteljev, ki bi kmete učili kmetijstva in kmetijska društva snovali, posebno, ko so kje definitivni.

Kedor želi, naj se pri meni oglasi o tej reči.

V Ljutomeru 9. junija 1874.

Blaže Pernišek,
narodni učitelj.

Domače stvari.

— (Iz Mirne) na Dolenjskem se nam piše 5. junija: („Prelesnik“) Vtorek, t. j. 2. t. m. je vladala tu velikanska razburjenost. Prihitelo je popoldan iz Trebnjega, Novega mesta, Mokronoga itd. 8 žandarrov. Hitro se je bilo razglasilo povelje, da se ne sme nikdo iz vasi geniti. Konkvirirali so kmete in naenkrat je bila sè stražami okrožena cela mirnska okolica. Tudi v vasi pol ure daleč: v Učenive, na Stražo, na Grilov hrib so se odposlali žandarji s tajnimi povelji. Kaj se bode neki godilo z nami? Smo-li ovadeni kot uporniki, ali smo zakrivilili kako drugo hudo zločinstvo? Slednjič se raztrosi vest, da se bode pričela preiskava po vseh hišah. Zarad česa? Koga ali kaj hote zalotiti? Mar celo vašega dopisnika, ki je bil vedenje Böhm-Dolarjevo dostojno osvetil? Zares, bil sem uže v nemalih skrbeh, ka-li? A šlo je za kožo necega družega. Nekdo je bil Mirnčane in Šent Rupertčane ovadil, da skrivajo glasovitega ponarejevalca bankovcev: Prelesnika, ki je bil ušel iz zapora v Aradu. Začelo se je torej preiskavanje in stikavanje. Najbolj na sumu je bil bogat kmet Bendib z Grilovega hriba in Mirne. Ker ga ne najdejo v Mirni, hajd na Grilov hrib. Tam mu vsako luknjico staknejo, a ko ne najdejo nikogar, ženo ga v Mirno, naj jim še tam vsa poslopja, vse

omare in omarice pokazati in odpreti blagovoli. A tudi tu nij sledu o Prelesniku. Še isti dan se podajo k zidanci Zaplater na Debencu, češ, tukaj ga morajo zasačiti. A tudi tu ga nij. Drugo jutro pridejo na vrsto nekatere hiše iz Šent Ruperta. Na vse zgodaj prilomastijo žandarji k Jaku, Avštinku, v Škedelnova mлина, a tudi tukaj ga ne najdejo. Bogatega posestnika na Bistrici, Zajca tudi obiščejo. A tudi tam so preiskavali zastanj. Facit celega jako strogega preiskavanja je bil: Prelesnik jo je moral kam drugam upihnoti! Da so zaradi tacega čudovitega sumničjenja kmetje in sploh vso prebivalstvo Mirne in Šent Ruperta zelo razkačeni, je zelo naravno. Vprašuje se, kdo bi bil mogel tukajšnje kmete pri žandarmeriji ovaditi? Storil je to najbrž iz zlobne volje. Hote se torej kmetje zoper tako počenjanje pritožiti, kar bi seveda jako dobro bilo, kajti vsled tacega ovaduhovanja in zlobnega sumničjenja pride lahko cela okolica na slab glas in noben poštenjak nij doma varen!!

Osoba Prelesnik je sedaj stalni predmet kmetjskih razgovorjanj. Prideš kamorkoli v krčmo ali privatno hišo na severno-vzhodnem delu Dolenjske vsi ti bode pripovedavalo o Prelesniku. Pravljič nahajaš uže toliko med kmeti, da se kar čudiš, kako je mogel glasoviti Prelesnik kmetjski domišljiji tako zelo se prikupiti. Vsak ti zatrjuje, da je neki zelo prijazen, lep mož, da zna veliko jezikov govoriti, laško, francosko, nemško, ogersko, da, celo španjsko zraven svojega materinega jezika; da nij še nikoli kacega družega prostega zločinstva dovršil, kakor da je delal in ponarejal bankovce.

Znamenito je to, da vsak zatrjuje, da ga je uže videl in ž njim govoril. V senci gozda je neki nedavno spal; neki kmet ga zapazi, ter gre takoj k njemu, proseč ga naj bi mu dal denarja, da bode plačal „franke“. Kako je osupnil nagovorjeni, videč, da ga ima kmet za Prelesnika. Pokazalo se je potem, da je bil neki delavec iz tovarne.

Meseca maja pride v Mokronog inostranski duhoven. On gre naravnost v cerkev

terjaje, naj mu mežnar užge pred oltarjem sveče, da bode mašo bral. Potem si je najel voznika, ter mu rekel, da se bode popoldan odpeljal. Ker nij prišel v farovž, se je mežnarju zdel zelo sumljiv. Pripovedaval je koj o dogodku in vse je rekalo: to mora biti Prelesnik, preoblečen kot duhovnik. Duhovnik je nekaj tacega slutil, in se takoj podal peš na pot. To je slutnjo še bolj utrdilo.

Slede mu takoj na vse strani in ga dohité blizu Št. Ruperta. A pokazalo se je, da nij bil Prelesnik, nego nek suspendiran duhovnik iz tržaške škofije. Pripoveduje in basnuje se: da hodi včas i preoblečen, kot cigan, včas kot dobro oblečen žentelmén, tudi kot babica, ki prodaja: žveplenke, iglice, gumbe, milo itd. Kmetje se včas celó šalijo, da hodi okrog oblečen in oborožen, kot žandar. — Lehko si torej mislite, da je vsled tacega govoričenja znabiti kedo si napravil šalo ter pozitivno trdil, da ga skrivajo kmetje na Mirni in zaradi tega to preiskavanje. Zelo težek stan imajo torej tujci, ki semkaj dohajajo ali skozi potujejo, ker vsak, ki tujca vidi, uže sluti v njem Prelesnika. —

— (Iz Unca) se nam piše 30. maja: Naj mi bode dovoljeno nekaj o Uncu povedati, kar se še nikoli pripetilo nij, dokler nijsmo lepo in hvalevredno šolo izdelali z napisom: „Veri in omiki.“ Neutrudljivi prejšnji gospod fajmošter si je toliko prizadel, mladino nekoliko podučiti, da bi vendar tudi v tej vasici omikani ljudje postali. Ali ko so oko zatisnoli, se je vse preuredilo vse predru-gačilo, akoravno so vaščanje rekli, da bode vse boljše, ko bo novega „gospoda“ dobili. Uganili so. Slov. prigovor pravi: da nova metla rada pometa, in to se je tudi zgodilo. Uže prvo nedeljo, ko smo priveli od vseh krajev poslušat novega „gospoda“, nam je take pravil, da bi še kmalu cerkvenih vrat našli ne bili. Namesto razkladati sv. evangelij, je rekel, da še nij „tac'ga blata“ steknil kakor je tukaj, da nijso nič vredni ljudje itd.

Ubogi revež! kaj nij vedel kam je prišel? Ali je morebiti mislil, da se sprehajala

po zvezdi v Ljubljani ali v kakem večjem mestu? Pa, ako bi ne bil k naši nesreči dež padal ravno tisti dan, ko se je ta sod k nam pripeljal, bil bi ves drugačen. Ali moremo mi za to? ali smo mi uzrok temu? Na deželi nij tiste navade, da bi ceste „flajštrali“, kakor v Ljubljani, ampak mi moramo trdo delati in se truditi, da si vsakdanji kruh zaslužimo, da živimo. Kadar dež pada, nij samo na Uneu grdo, ampak povsod, in kdor hoče, da si svitlih škornov pomazal ne bode, naj ostane doma in moli brevir. Tako gospodine, pa ne ljudstvo na leci zmerjati in objedati, da vas le sram nij, taka reč se zbranim možém pové, pa ne v cerkvi. Ako imáte tako navado v Železnikih, ne vem, tukaj jo nemamo. V cerkvi se to pové, kar v cerkev spada, pa ne kar v občino ali gostilno, to nij prav.

— (Šol in učiteljev po vsem Slovenskem) je na slov. Štajerskem 196 ljudskih šol in 292 učiteljev, na slov. Koroškem 76 ljud. šol in 97 uč., na Kranjskem 312 ljud. šol in 257 uč., na Goriškem 127 ljud. šol in 134 uč., v tržaški okolici 10 ljud. šol in 20 uč., v Istri 37 ljud. šol in 31 uč., na slov. Ogerskem 22 ljudskih šol in 22 učiteljev. Po vsem Slovenskem torej 618 ljud. šol in 835 učiteljev.

— (Iz Gorice) se nam piše: Te dni je bila oddana na tukajšnji pošti škatlja z naslovom: „An die geehrte Abtässin Graz, frische Obst.“ Ker je pa v Gradcu več samostanov, je pošta zaradi pomanjkljivega naslova škatljo nazaj goriški pošti poslala. Sadje v škatlji se je usmradilo in jako čudno neprijeten duh razprostiralo tako, da je sl. poštna direkcija primorana bila pred dotično komisijo škatljo odpreti. Strašen prizor! mesto sadja bilo je mrtvo novorojeno dete (fantič) v njej. Brezsrčne odpošiljalke se do sedaj še ne pozna.

— (Živo srebro) so našli te dni v Kropi na Gorenjskem. Prinesli so rudo pokazat tukajšnjemu potrjenemu kemiku gospodu prof. Knapiču, in ta je našel, da je prav veliko živega srebra notri. Še več. Kmetje so kmalu potem našli več fantov

čistega živega srebra. Gorenjcem se je torej odprl nov vir bogatstva.

— (V Trstu) je nastala zadnji četrtek pri procesiji strašna zmešnjava, ljudstvo se je začelo tretji, ljudje so v gnječi padali na tla, drugi so po njih hodili in veliko nesreče je naredila panika, kateri se zdaj še uzrok ne ve. Le čemu ti sprodi v natlačenih mestnih ulicah!

— (Iz Maribora) se nam piše: Od 2. t. m. pogrešajo tukaj poštnega uradnika T. Mož je bil poprej pri ambulanci in je po lastni krivdi odstavljen od tam ter v tukajšnjo pošto posajen bil. Ker se je zdaj silno nezadovoljnega počutil, misli se, da bi se bila mu kakšna nesreča prigodila, temveč, ker je za mesec majnik račun vodil in ga ne položil.

— (Iz Solkaná) se nam piše: Te dni je došel nek do sedaj še nepoznan duhoven v Feiferjevo gostilno, pil in jel, a plačal — z ubegom. Iz Gorice pobrisal jo je v Solkan, kjer se je zopet v Mozetičevi gostilni pošteno napil in prosil, naj ga na sv. goro peljô. Ker se mu je pa vožnja predraga zdela, je odišel, brez da bi poprel račun plačal, družega fja-kerja iskat. Dobil ga je, in peljal se prav nobel na sv. goro; prišedši na goro, ukaže vozniku, naj spreže in da bode čez $\frac{1}{2}$ ure zopet napregel. Tu je naš g. duhoven po krčmah fidel živel in za plačilo raznim krčmarjem in fiakerju zginol, kakor sv. Elija na ognjenem vozu.

— (Obesil) se je pred sv. rešnjim telesom tisti večer v Sodražici neki Matek, star človek. Kot uzrok samoumora navajajo ljudje marsikaj, med drugim, da ga je gospodar, kjer je služil, zapodil iz službe, pa da je starega hlapca skrbelo, kako se bode preživil. Drugi pak hoté vedeti, da je Matek zadnji ogenj v Sodražici zakrivil, pa da ga je vest zaradi tega tako pekla, da je moral revnemu življenju konec storiti.

— (Nemškutovanje ljubljanskega magistrata) A. „Zakaj je neki ljubljanska mestna gosposka v hosti in po nasadih pod Tivoli svarila naj občinstvo ničesa ne poškodeje, samo v nemškem jeziku na javne

table nabila?" B. „Mendā uže misli, da samo Nemci imajo nagon poškodovati javne nasade, Slovenci ne.“ Zoper to nemamo nič.

— (Uboj.) Piše se nam iz Štange pri Litiji: Tukajšnji kmet Plankovec se je pred letom dni oženil kot udovec. Svojega sina od prve žene dá komaj nekaj tednov starega v odgojo neki Petrački. Otrok se svoje doživke tako privadi, da ga je bilo očetu komaj mogoče utolažiti, ko ga je vzel zopet domov, kjer je živel oče zopet oženjen. Mačeha deteta nij mogla videti. Nedavno pride k njej Petračka in dveletni dečko teče k tej ter jo začne po otročje objemati. Mačeho to tako ujezi, da vzame krepelec, ter otroka tolče tako dolgo po glavi, da je mrtev obležal. Ubijalka je v otročji postelji, in sodnija jo mora zato nekaj časa pustiti pri miru.

— (Toča.) Od Vač se nam piše: Včeraj na sv. rešnjega telesa dan je šla tudi okolo nas debela toča, a v Litiji je dež komaj malo prah pomočil.

— (Strašno hudodelstvo.) V Murah pri Frami v mariborskem okraju se je, kakor se nam piše, v noči 31. maja godilo strašno hudodelstvo. Blizu polnoči je stala hiša in pristava posestnika in krčmarja Huberja, po domače Sekola, vsa v plamenu. Začelo je na več krajih naenkrat goreti. Prebivalci hiše se prebude in hite k vratam, da bi rešili svoje življenje, ker jim je uže streha nad glavo gorela. A kako se prestrašijo, ko ne morejo niti prednjih, niti zadnjih hišnih vrat odpreti. Vrata so bila od zvnaj trdo zvezana in zabita. Tudi skozi okna nij mogoče uiti, ker so z železnimi mrežami preprežena. Uže so vbogi ljudje mislili, da morejo vsi grozne smrti v ognju umreti. K sreči prihite sosedje in nekaj pogumnih mož se z lastno nevarnostjo spravi na okno ter odtrgajo mrežo. Druzega za drugem v hiši zaprtih ljudij potegnejo skozi okno in posrečilo se je, vse žive rešiti. Hiša in pristava je do tal pogorela in v hlevih tudi vsa živina. Kdo je tako zloben bil, da nij samo hiše vžgal, ampak celo ljudi hotel sežgati, se še ne ve.

Na sumu pa je neki mož, ki je isti večer v krčmi pil in se zarad dolžnih 30 kr. s krčmarjem bil skregal.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Tirolski laški duhoven baron *Prato*, ki je bil od svojega škofa prisiljen svoje glasovanje preklicati, je najboljši dokaz, da vendar vsakako res katoliški duhoven dan denes, pod tem strašnim hierarhičnim terorizmom nij dober politični kandidat, ker ne more biti neodvisen poslanec ali narodni zastopnik. To stari baron Prato sam prizna. On piše, svoj mandat odlagajoč, županu trientskemu, grofu Consolatiju: „Ravnaje mojih duhovnih predstojnikov jasno dokazuje, da katoliški duhoven v svojem parlamentarnem glasovanju nij svoboden.“ Isto tako piše dr. Rechbauer, naznanjuvaje mu, da poslanstvo pusti, da „katoliški duhoven nij v posestvu polne svobode kot poslanec.“ Znano je, da so mu višji žugali duhovenske pravice odvzeti, če ne „prekliče“, kar je po svoji vesti storil. — Vesta slučaj je nauk tudi za nas Slovence. Kadar kak naš škof ugane, da je naša narodnost, naše prizadevanje po slovanski ravnopravnosti morda proticerkveno, bašta ker je katoličanstvo vesolno, torej ne narodnoomejeno, ali kaj tacega rimskega — ej! naši pravnarji na mah škofu za ljubo morajo vreči Slovanstvo preko plota. Volimo torej vselej za „posvetne“ stvari može za poslance, ki morejo res neodvisni biti in jim noben škof nema ukazov dajati.

Finančni *minister* je izdal davkarijam razglas, v katerem opominja naj se v račun jemljo denšnjega časa slabe razmere, in naj društvom nikakor zadrege ne delajo.

Nove volitve na Češkem za deželni zbor so razpisane, ker se Čehi nečejo zborovanja udeleževati. Kmetске občine volijo 3. julija, mesta pa 6. julija. Voliti je 84 poslancev. — Pri tej priliki se boče stari prepri med staročehi in med mladočehi zopet ponovil.

Češki škofje so se zbrali 1. junija, da bi se posvetovali kako zadržati se nasproti konfesionalnim postavam.

Vnanje države.

Italijanska poslanska zbornica je svoje zasedanje odložila.

K *nemškemu* cerkvenemu boju je omeniti, da je veliko silezijskih župniških kandidatov branilo se prevzeti župnije od vra-

tislavskega škofa, ker nočejo, da bi jih vlada zaradi prelomljenja cerkvenih postav preganjala. Končno naj bode še omenjeno, kako ultramontansko poljsko plemstvo agitira za don Karlosovo stvar. „Zlahčiči“ nabirajo denar za Karlste ter nosijo slavo „pobožnega“, od „svetega očeta žegnanelega pretendenta v najubožnejšo kočo.“

Gospodarske stvari.

Češplje

prav lepo rastejo in izvrsten sad rodé, ako se cepijo. Podobne so potem laškim kreheljnom, in so še bolj slastne, kakor tako.

Razne stvari.

* (Znani nemški učenjak) dr. Pichler, ki je bil na Ruskem bibliotekar, pak je bukke kradel in v teško ječo obsojen, a pomiloščen bil, — je umrl v Monakovem.

* (Modrost.) Nek moder sodnik iz Misurija je pri priložnosti neke pravde, ki je bila zaradi obrekovanja, odločil, da je ženska še le potlej stara devica, kadar dopolni 35. leto.

* („Ali bom pa vpila.“) V Varenburgu na Pacifik-železnici v Ameriki pride v nek hotel elegantna mlada ženska. Ona prosi gospodarja hotela naj k njej v sobo pride. On pride, lepa dama duri zaklene in pravi: „Vi ste oženjeni in imate odrasle otroke.“ „Oženjen sem in odrasle otroke imam,“ pravi on. „No če imate do svoje familije kaj spoštovanja, dajte mi precej 50 dolarjev, ali bom pa vpila.“ Gospodar, v zadregi, kaj bi ljudje rekli, ko bi ga na žensko vpitje zaklenenega pri njej našli, odšteje res 50 dolarjev.

* (Obrtnijsko prebivalstvo na Angleškem.) Do konca preteklega leta je bilo poljskih delavcev na Angleškem več, kakor drugih. Še leta 1800 je bilo število precej enako in je znašalo pri vsakem po štiri milijone. Štetje leta 1851, pa je podalo uže druge razmere, namreč pet milijonov poljskih in dvanajst milijonov nepoljskih delavcev, leta 1865 pak je bilo prvih pet, drugih pa petnajst milijonov. Trgovski stan ima torej na Angleškem večino, ki vedno raste, a fevdalni element hira. Pred 800 leti se je počelo s poljedelstvom tri četrti naroda, zdaj pa samo ena četrt še.

* (Redka velikodušnost.) Avstrijski agent v Carigradu, Nikolić, katerega je ne davno iz sovraštva nekdo zavratno ustrelil, je v svoji zadnji oporoki volil sorodnikom morilca, ako bi sodnija tega na smrt ali na

vse življenje v ječo obsodila, petsto turških funtov (v našem denarji več tisoč goldinarjev). Policija pa morilca dozdej nij še dobila.

* (Toplice.) Začenja čas toplic. Strema yr zdravi v Krapini svoj revmatizem, naš Bleiweis je šel v Bled zdravit oči. V Bled namerava še več znanih Slovencev iti. V Slatino ide baje i letos Strosmajer in več hrvatskih znamenitih ljudi.

Javna zahvala.

Tukajšnji državni poslanec in posestnik gosp. Vilhelm Pfeifer je ljudski šoli na Krškem dve krasni veliki tabli s pozlačenimi lepimi okvirji in podobami najvišjih Veličanstev cesarja in cesarice podaril. Za ta velik dar se podpisani v imenu krajnega šolskega sveta in šolske mladine gorko zahvaljuje.

Krško 3. junija 1874.

F. Zesser.

Poslano.

Iz Dobropolj 3. junija. [Izv. dop.]

Slišimo od našega gospoda fajmoštra tožiti, da „vera peša“, ker naš gospod učitelj Vincenc Levstek pri daritvi sv. maše ne orglja več, kar pa on zato ne stori, ker mi farmani nijsmo hoteli toliko plačila dati za orgljanje, kolikor se zahteva. Reči pa hočemo, da pevke nam pri božje službi pojo tako, da brez inštrumentov zadostuje. Tudi gospodu župniku bi imel pri pobožni molitvi človeški glas vsaj toliko ko orglje dopadljiv biti. — Da šolski učenik nehče orgljati temu je uzrok, kakor rečeno to, ker mi ne obljubimo zahtevanega velicega letnega plačila za to orgljanje. Pevke, pobožnemu petju gorko udane, naš duh k pobožnosti dovolj povzdigovati pripomagajo, da med prejšnjim in zdanjim cerkvenim opravilom prav nič razločka ne čutimo. Samo gospod župnik čutijo, da v naši fari nij več bivati, ker se v cerkvi ne sliši glas inštrumentov. Da tukaj vera peša, ker se ne orglja pač nij res. — Bo-li povesod „kriva vera“ kjer se ne orglja? Bo-li povesod kriva vera kjer se orglarju toliko ne da, kolikor on za orgljanje zahteva? Ne! Gotovo pa je, da če se več da manj se ima. Če bomo tedaj vse to dali, kar se od nas zahteva, bomo stopali hitro svoji popolni revščini nasproti, in se združili sè uže dozdanjimi reveži. Mi bi dali, ko bi dosti imeli, ali ne moremo, letine so če dalje slabše. Radovedni smo, kam so vendar tiste duše naših prednikov prišle, ki nijsmo more biti celo svoje življenje orgljanja slišali? So tedaj vsi tisti „ferdamani“, kateri nijsmo mogli

na ta način „pravoverni“ biti? — Ako tukaj v tej zadevi pri gospodu župniku „vera“ kaj ne okreva, se bomo še pritožiti morali. Ne nakladajte nam ubogim kmetom vedno večjih bremen. Saj uže teh ne moremo nositi, kar so nam jih naložili do zdaj.

Tržna poročila.

Z Dunaja 6. junija. Žitni sejm je bil zopet ta teden brez pravega življenja, pa se je tudi malo žita pripeljalo in ponujalo, kakor tudi malo potrebovalo, tako da so se cene utrdile in pri nekaterih sortah celo za kake krajcarje povišale. Pšenice se je za trdne cene prodalo kakih 20.000 colnih centov, najlepša po 8 gld. 35 kr., najcenejša po 7 gl. 65 kr. Reži so Dunajčani in pa južni Ogrji nekoliko potrebovali, in ker je je malo bilo na trgu, se je tudi za 5—10 kr. podražila. Plačevala se je po 5 gl. 15 kr. do 6 gl. Ječmena se je komaj kakih 1200 vaganov prodalo po 4 gld. 50 kr. do 4 gld. 72 kr. Koruza je imela malo kupcev in je ostala pri starih cenah. Oves se je prav dobro držal pri cenah in se je gališki prodal po 5 gld. 80 kr., ogerski pa po 6 gld. Moke imajo jako malo kupcev, in se jim cene ne spreminjajo.

Iz Budim-Pešte 6. junija. Kakor vsi letni časi in vremenske spremene pri nas na Ogorskem takorekoč čez noč nastanejo, tako smo tudi letos iz spomladi kar prekucnili se v vroče poletje. Celi ta teden smo imeli suho vreme in zelo soparne dneve. Termometer je kazal počez + 21°, tako, da si uže deža želimo. Nam se to vreme, ki je zdaj, prav krasno zdi, ker je ugodno za pšenično in reženo cvetje. Zemlja se je vode dosti napila in polja tudi še eden teden lahko prebodo brez deža. Vse raste jako krasno in smo seno uže začeli kositi. Ovce smo začeli

mesece pride na trg. Pravijo, da volna nij nič prav posebno lepa. — Reke Donava in Tisa so vedno še zelo napete, in naj pride le količkaj plohe, bomo imeli povodenj.

Žitni sejm v Budim-Pešti je bil precej od začetka tedna jako dober. In ker se blaga nij veliko pripeljalo in ga tudi ne dosti ponujalo, morali so málini precej od konca za dobro pšenico premekniti 5 do 10 kr., proti koncu tedna pa celo 15 do 20 kr., in tako se je prodalo domače pšenice okoli 40.000 colnih centov, tuje pa okoli 80.000. Rež je imela več kupcev in se je plačevala domača po 5 gl. 25 kr. do 5 gl. 50 kr., tuja pa po 4 gl. 80 do 85 kr., in po teh cenah so je kakih 8000 vaganov prodali. Po ječmenu se je zelo popraševalo. Po magacinih ga je uže malo, pripeljalo se ga pa tudi nij veliko. Podražil se je za 15 kr., in prodalo se ga je 20.000 vaganov po 3 gl. 80 do 95 kr. Koruza cen nij spremenila, konsumenti so dobro preskrbljeni, in tako se je tega žita prodalo samo 20.000 colnih centov po 4 gl. 70 do 80 kr. Tudi oves nij mogel do boljših cen priti. Prodalo se ga je 12.000 centov po cenah preteklega tedna.

Tržne cene.

V Ljubljani 10. junija 1874.

Pšenica 7 gl. 30 kr.; — rež 5 gl. 10 kr.; — ječmen 4 gld. 50 kr.; — oves 3 gl. 40 kr.; — ajda 5 gl. — kr.; — prosó 5 gl. 50 kr.; — koruza 5 gl. 40 kr.; — krompir 3 gl. 60 kr.; — fižol 7 gl. 20 kr. — masla funt — gl. 52 kr.; — mast — gl. 42 kr.; — špeh frišen — gl. 44 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 1²/₃ kr.; — mleka bokal 10 kr.; govedine funt 30 kr.; — teletine funt 29 kr.; — svinjsko meso, funt 36 kr.; — sena cent 1 gld. — kr.; — slame cent — gl. 70 kr.; — drva trda 6 gld. 40 kr.; — mehka 4 gl. 80 kr.

Loterijske srečke:

V Trstu: 6. junija: 86. 44. 69. 22. 62.

V ces. kralj. avstrijski državi od visokega ministerstva notranjih zadev koncesijonirano

Nemško transatlantiško parobrodno društvo „Adler-Linie“ v Hamburgu.

Neposrednje vožnje iz Hamburga v Novi Jork brez zamude v ladostajah na železnih nemških, velikih parobrodih po 3600 ton in 3000 konjske moči:

„Goethe“ dne 14. maja		„Schiller“ dne 11. junija
„Lessing“ „ 28. „		„Herder“ „ 25. „

in dalje vsak 14 dan v četrtek.

Vožne cene: 1 kajuta 165 pruskih tolarjev

2	100	„	„
V osredji	45	„	„

Natančnejša izvestja dajejo se pri

(16—3)

Vodstvu v Hamburgu, bei St. Annen 4, kakor tudi pri glavnem zastopniku v Trstu: Viktoru žl. John, in pri zastopniku v Ljubljani: Karolu Achtschinu.